

**EIERSKAPSKONTROLL
MILJØHUSET GNISTEN AS**

NITTEDAL KOMMUNE

DESEMBER 2015

INNHold

1	Bakgrunn, formål og problemstillinger	3
2	Metode	4
3	Kontrollkriterier	5
3.1	Innledning	5
3.2	Aksjelova	5
3.3	Lov og forskriftskrav for arbeidsmarkedsbedrifter	7
3.3.1	Kravene til arbeidsmarkedsbedriftene i lov og forskrift	7
3.3.2	Nærmere om kravspesifikasjon fra NAV	8
3.4	Anbefalinger for god eierstyring	9
3.4.1	Generelt om eierstyringsprinsipper	9
3.4.2	Særlig om Eiermeldinger og Eierstrategier	10
4	Nærmere om MILJØHUSET GNISTEN A/S	12
4.1	Miljøhuset Gnisten AS	12
4.2	Gnistregn A/S	13
5	Eiermeldning – rammevilkår for eierstyring	14
5.1	Innledning	14
5.2	Kommunens Eiermelding	14
6	Hvordan praktiseres eierstyringen for Miljøhuset gnisten AS?	17
6.1	Innledning	17
6.2	Eierstrategi	17
6.3	Selskapsavtale og selskapsstrategi	18
6.4	Øvrige Eierforhold	18
6.4.1	Opplæring av de folkevalgte Eierrepresentanter	18
6.4.2	Om valg til styret, styreinstruks og styreevaluering	18
6.4.3	Instruks til daglig leder, etikkreglement m.m.	19
6.4.4	Rapportering og Eieroppfølging ut over generalforsamling	19
6.5	Nærmere om etableringen av datterselskapet Gnistregn AS	19
6.5.1	Bakgrunn for etableringen	19
6.5.2	Forankringen hos eiere og styret	19
7	Økonomisk utvikling	21

7.1	Miljøhuset Gnisten AS	21
7.2	Gnistregn AS	22
8	Andre viktige forhold ved selskapet og driften	23
8.1	Formidling av eiernes styringssignaler og eierstrategi til administrasjonen	23
8.2	Selskapsforhold	23
8.3	Organisasjon	23
8.4	Forpliktelser vis a vis offentlige instanser og juridiske forhold	23
8.5	Framtidsutsikter	24
9	Revisjonens samlede vurderinger og anbefalinger	25
9.1	Oppsummering	25
9.2	Vurderinger	27

1 BAKGRUNN, FORMÅL OG PROBLEMSTILLINGER

Bakgrunnen for denne selskapskontrollen er vedtak i kontrollutvalget i Nittedal sak 23/2015 den 10.09.2015.

Kontrollutvalget skal påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av eierinteressene i de selskaper som er omfattet av slik kontroll, herunder kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser i selskaper gjør dette i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger (eierskapskontroll), jf. kommuneloven § 77 og §§ 13-15 i forskrift om kontrollutvalg av 15. juni 2004 nr. 905.

Denne selskapskontrollen har derfor som formål å gjennomgå og vurdere om kommunenes eierinteresser i Miljøhuset Gnisten A/S, samt en bestilling fra kontrollutvalget om konkret vurdering av bakgrunnen for etableringen av datterselskapet Gnistregn A/S.

Kontrollen skjer innenfor rammene av kommuneloven og kontrollutvalgsforskriften.

Kontrollen tar sikte på å besvare følgende problemstillinger:

Problemstilling 1:

Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

- a. Har eierkommunen etablert gode rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- b. Følges rutinene opp og utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Problemstilling 2:

Hadde etableringen av datterselskapet Gnistregn AS forankring hos eierne?

2 METODE

Denne selskapskontrollen er gjennomført i overensstemmelse med kommunelovens regler om selskapskontroll i §§ 77 og 80, samt forskrift om kontrollutvalg §§ 13 og 14.

Selskapskontrollen har i utgangspunktet en bred tilnærming og søker å fange opp problemstillinger relatert til eierstyringen. Kontrollen vil ikke gå i dybden, men heller identifisere problemstillinger som senere kan bli gjenstand for ytterligere undersøkelser.

Det presiseres at selskapskontrollen er en vurdering av om virksomheten styres etter eiernes formål. Dette innebærer at kontrollen begrenser seg til en vurdering av om eierne har etablert tilfredsstillende rammer for styring og at virksomheten faktisk opererer i tråd med formålet. En mer utførlig materiell vurdering av selskapets organisering, drift og funksjon faller derfor utenfor denne kontrollen.

Rapporten bygger på informasjon fra eierne, styret og administrasjonen samt åpne kilder som Brønnøysundregistrene (foretaksregisteret), www.purehelp.no, www.proff.no, mv. Bruken av kilder utover informasjon fra eierne er gjort for å sikre at eierstyringen også er omsatt i praksis.

Som det fremgår av rapporten vil det enkelte steder presenteres informasjon om selskapet, styret og administrasjon med detaljeringsnivå som går utover informasjon om den rene eierstyringen. Når dette allikevel tas med er det som bidrag til helhetsbildet som igjen er av sentral verdi for vurdering av eierstyringen i selskapet og om denne fungerer i praksis.

Vår samlede vurdering er at metodebruk og kildetilfang i denne selskapskontrollen har gitt et tilstrekkelig grunnlag til å gjennomføre kontrollen i tråd med de problemstillinger kontrollutvalgene har vedtatt.

Når det gjelder tilbakemeldingene fra eiere og styret har dette vært gjennomført ved besvarelse av et spørreskjema som har vært sendt ut elektronisk. Spørreundersøkelse ble sendt til eier Nittedal kommune v/ordfører. Undersøkelsen ble besvart. I tillegg ble det sendt egen spørreundersøkelse til styrets leder, som ble besvart av styret i fellesskap.

Det er også gjennomført intervju daglig leder. I tillegg er det innhentet informasjon fra kommunen (fra ansatte som ivaretar en eierstyringssekretariatfunksjon i kommunen) om hvordan saker knyttet til selskapet er håndtert internt for å ivareta eierstyringen av selskapet.

Rapporten har vært forelagt eieren, styreleder og daglig leder, også dette for å sikre et så korrekt bilde som mulig av selskapet og eierstyringen.

3 KONTROLLKRITERIER

3.1 Innledning

De innsamlede data vurderes opp mot ulike kilder som regulerer og setter krav til en virksomhet. I dette prosjektet vurderes data opp mot:

- Lover og forskrifter
- Anerkjente anbefalinger for god eierstyring:
 - KS Eierforums 21 anbefalinger for eierstyring
 - Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse (NUES) har gitt ut standarden *Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse*. Den er først og fremst utarbeidet for kommersielle aksjeselskaper, men like fullt relevante for IKSer
- Annen anerkjent teori om eierstyring
- Deler av selskapets vedtekter er brukt som vurderingskriterier, andre deler er brukt som funn i forhold til krav man alminnelig stiller til en selskapsavtale.

Nedenfor gis en kort gjennomgang av de mest sentrale kildene som blir brukt for å vurdere selskapet og dets eierstyring. Det er også andre relevante kilder men disse omtales kun i den sammenheng de er relevante.

3.2 Aksjelova

Av § 2-2 går minstekrav til vedtekter i et selskap fram:

- «1. selskapets foretaksnavn;*
- 2. den kommune i riket hvor selskapet skal ha sitt forretningskontor;*
- 3. selskapets virksomhet;*
- 4. aksjekapitalens størrelse, jf. § 3-1;*
- 5. aksjenes pålydende (nominelle beløp), jf. § 3-1;*
- 6. antallet eller laveste og høyeste antall styremedlemmer, jf. § 6-1;*
- 7. om selskapet skal ha flere daglige ledere eller om styret eller bedriftsforsamlingen skal kunne bestemme at selskapet skal ha flere daglige ledere, samt i så fall om flere daglige ledere skal fungere som kollektivt organ;*
- 8. hvilke saker som skal behandles på den ordinære generalforsamlingen, jf. § 5-5;*
- 9. om selskapets aksjer skal registreres i et verdipapirregister».*

I følge aksjeloven¹ § 5-1 første ledd representerer aksjeeierne den øverste myndigheten i selskapet gjennom generalforsamlingen. Hver aksje gir en stemme dersom ikke annet følger av lov eller vedtekter, jf. § 5-3.

Styreleder og daglig leder skal være til stede på generalforsamlingen, jf. § 5-4. Innen seks måneder etter utgangen av hvert regnskapsår skal selskapet ha gjennomført ordinær generalforsamling, jf. § 5-5, første ledd. På den ordinære generalforsamlingen skal følgende saker behandles og avgjøres, jf. § 5-5, andre ledd:

- 1. Godkjenning av årsregnskap og årsmelding, under dette utdeling av utbytte*
- 2. Andre saker som etter loven eller vedtektene hører inn under generalforsamlingen*

Årsregnskap, årsmelding og revisjonsmelding skal senest en uke før generalforsamling sendes til hver aksjeeier med kjent adresse, jf. § 5-5, tredje ledd. Innkalling til generalforsamling skal være sendt senest en uke før møtet skal holdes, og i innkallingen skal det være med et forslag til dagsorden som angir bestemte saker som skal behandles i møtet, jf. § 5-10. Møtelederen skal sørge for at det blir ført protokoll for generalforsamlingen, jf. § 5-16. Styret kan også bestemme at det skal innkalles til ekstraordinær generalforsamling, jf. § 5-6.

Forvaltningen av selskapet hører til under styret, og medlemmene blir valgt av generalforsamlingen, jf. § 6-3. Styret skal sørge for forsvarlig organisering av virksomheten, jf. § 6-12 og styret skal føre tilsyn med den daglige ledelsen i selskapet og selskapets sine andre virksomheter. Styret kan fastsette instruks for den daglige ledelsen, jf. § 6-13. Styremedlemmer tjenestegjør i to år. I vedtektene kan tjenestetiden settes kortere eller lengre, men ikke mer enn fire år, jf. § 6-6.

Selskapet skal ha en daglig leder som blir ansatt av styret, jf. § 6-2. Daglig leder skal stå for den daglige ledelsen av selskapets virksomhet og følge de retningslinjer og pålegg som styret gir, jf. § 6-14. Den daglige ledelsen omfatter ikke saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller av stor betydning, jf. § 6-14. Daglig leder skal sørge for at selskapets regnskap er i samsvar med lov og forskrifter og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte (jf. § 6-14). Daglig leder skal minst hver fjerde måned gi styret orientering om selskapets virksomhet, stilling og resultatutvikling, og styret kan til en hver tid kreve at daglig leder gir styret en orientering om bestemte saker (jf. § 6-15). Det skal bli ført protokoll over styrebehandling (jf. § 6-29).

For selskap der ansatte er representert i styret, skal styret fastsette en styreinstruks som gir nærmere regler om styrets arbeid og saksbehandling. Instruksen skal blant annet inneholde regler for hvilke saker som skal behandles av styret og daglig leders arbeidsoppgaver og plikter overfor styret. Instruksen skal også inneholde regler for innkalling og møtebehandling (jf. § 6-23).

¹ LOV-1997-06-13-44 Lov om aksjeselskap.

3.3 Lov og forskriftskrav for arbeidsmarkedsbedrifter

3.3.1 Kravene til arbeidsmarkedsbedriftene i lov og forskrift

Arbeidsmarkedsbedriftene er spesielt regulert i lov om arbeidsmarkedstjenester² og i forskrift om arbeidsrettede tiltak³. Hovedformålet med forskrift om arbeidsrettede tiltak er «å styrke tiltaksdeltakernes muligheter til å få eller beholde arbeid ved å fastsette hvordan ulike arbeidsrettede tiltak eller andre tjenester skal være utformet.»

Av forskriftens *definisjoner* i § 1-2 fremgår det at *tiltaksdeltakere* er personer som er tatt inn i arbeidsrettede tiltak. *Tiltaksarrangører* er virksomheter/organisasjoner som gjennomfører arbeidsrettede tiltak i samarbeid med Arbeids- og velferdsetaten. Det fremgår også at *skjermet virksomhet* er virksomheter med produksjon av varer og/eller tjenester, som er etablert med sikte på å tilby personer med nedsatt arbeidsevne arbeidstrening, kvalifisering eller varig tilrettelagt arbeid.

Det er Arbeids- og velferdsetaten som godkjenner tiltaksarrangører (§ 1-10) og kontrollerer at tiltakene blir gjennomført og at tilskudd blir benyttet som forutsatt i forskrift om arbeidsrettede tiltak (§ 1-12 første ledd)⁴.

I forskriften § 11-1 fremgår det at:

«Varig tilrettelagt arbeid skal tilby personer arbeid i en skjermet virksomhet, med arbeidsoppgaver tilpasset den enkeltes arbeidsevne. Varig tilrettelagt arbeid kan også tilbys som enkeltplasser i ordinære virksomheter. Arbeidet skal bidra til å utvikle ressurser hos deltakerne gjennom kvalifisering og tilrettelagte arbeidsoppgaver.»

Av § 11-2 fremgår det at tiltaket er «rettet mot personer som har eller i nær fremtid ventes å få innvilget varig uførepensjon etter folketrygdloven, og som har behov for spesiell tilrettelegging og tett oppfølging.» Det fremgår også at «andre arbeidsmarkedstiltak skal være vurdert og funnet å være uaktuelle.» Av § 11-3 fremgår det at tiltaket ikke er tidsavgrenset.

Det fremgår videre av § 11-4 *krav til virksomheten* at:

«Tiltaksarrangør skal organiseres som aksjeselskap med kommunal/fylkeskommunal aksjemajoritet. Arbeids- og velferdsetaten kan godta annen organisering dersom det anses hensiktsmessig ut fra hensynet til gjennomføringen av tiltaket i det enkelte tilfellet.»

² LOV 2004-12-10 nr 76: Lov om arbeidsmarkedstjenester (arbeidsmarkedsloven)

³ FOR 2008-12-11 nr 1320: Forskrift om arbeidsrettede tiltak mv. Kapittel 10 Tiltak i arbeidsmarkedsbedrift

⁴ Kravspesifikasjon for tiltak i skjermede bedrifter fra NAV

For å bli godkjent som tiltaksarrangør for varig tilrettelagt arbeid må virksomheten i tillegg oppfylle følgende krav:

1. Varig tilrettelagt arbeid skal være tiltaksarrangørens primære virksomhet.
2. Overskudd skal forbli i virksomheten og komme formålet og deltakerne til gode.
3. Det skal ikke utbetales utbytte.
4. Virksomheten kan ikke eie eller kontrollere annen forretningsvirksomhet. Begrensningen gjelder ikke etablering og drift av salgsvirksomhet for å fremme omsetning av bedriftens produkter.

Kravene i foregående ledd gjelder ikke for enkeltplasser i ordinære virksomheter.»

I § 11-5 står det videre at:

«Virksomheten kan være tiltaksarrangør for andre tiltak enn varig tilrettelagt arbeid.

Dersom en bedrift er arrangør av andre arbeidsrettede tiltak skal økonomioppfølging, kvalitets- og resultatkrav spesifiseres for det enkelte tiltak eller den enkelte tilskuddsordning. Tiltakene skal organiseres slik at faglige og økonomiske krav oppfylles. Subsidiering skal ikke forekomme på tvers av de enkelte tiltakene eller fra attføringsvirksomheten til annen virksomhet, eksempelvis forretningsdrift.

Virksomheten kan tilby arbeidsmarkedstjenester til andre enn Arbeids- og velferdsetaten, dersom dette ikke går ut over de tjenestene bedriften er forpliktet til å levere til Arbeids- og velferdsetaten.»

3.3.2 Nærmere om kravspesifikasjon fra NAV

NAV har utarbeidet en generisk kravspesifikasjon som skal vedlegges avtaler som inngås mellom NAV og tiltaksarrangører for enkelte arbeidsmarkedstiltak, inkludert Varig tilrettelagt arbeid. Kravspesifikasjonen bygger på forskrift om arbeidsrettede tiltak og NAVs utfyllende regler til forskriften, og omhandler krav til tiltaksarrangør vedrørende rutiner, faglig innhold og metoder, og rapportering.

Av kravspesifikasjonen fremgår det blant annet følgende krav til innhold og metoder i tiltaket:

Varig tilrettelagt arbeid:

«Det skal utarbeides en plan i samarbeid med deltakeren.

Det skal gis en beskrivelse av hvilke arbeidsoppgaver som tilbys og muligheter for:

- *tilpasning og tilrettelegging i fht den enkeltes yteevne*
- *tilrettelagt kvalifisering*

Det skal jevnlig gjennomføres:

- *evaluering av deltakeren*
- *evaluering av arbeidsoppgavene*
- *muligheter for formell kompetanse eller dokumenterbar realkompetanse».*⁵

3.4 Anbefalinger for god eierstyring

3.4.1 Generelt om eierstyringsprinsipper

Kommunens Sentralforbund (KS) sitt eierforum har utarbeidet et sett med anbefalinger om hvordan eierskap bør forvaltes og hvilke system og rutiner kommunen bør etablere. Anbefalingene er ikke bindende for kommunene men det er bred oppslutning rundt anbefalingen og holdningen bør være:

– gjør som anbefalingen sier eller begrunn hvorfor man i enkelte tilfeller ikke følger anbefalingene.

Det er for denne eierkontrollen gjort en avsjekk på alle aktuelle anbefalinger, og oppsummering av dette er tatt inn i rapportens kapittel 9.

I den sist oppdaterte versjonen (november 2015) omtaler KS tjuen tema med tilhørende KS anbefalinger for god eierstyring:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
2. Vurdering og valg av selskapsform
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
4. Utarbeidelse av eierskapsmeldinger
5. Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter
6. Gjennomføring av eiermøter
7. Sammensetning og funksjon av eierorgan
8. Gjennomføring av generalforsamlinger og representantskapsmøter
9. Eiers krav til profesjonelle styre i kommunal sektor
10. Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskap og interkommunale selskap
11. Kjønnrepresentasjon i styrene
12. Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene
13. Styresammensetning i konsernmodell
14. Oppnevning av vararepresentanter
15. Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene
16. Godtgjøring til styrerepresentanter
17. Registrering av styreverk
18. Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter
19. Utarbeidelse av etiske retningslinjer
20. Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak.
21. Utøvelse av tilsyn og kontroll

3.4.2 Særlig om eiermeldinger og eierstrategier

Det at kommunene har en eierskapsmelding med et relevant innhold er sentralt for å vurdere kommunenes eierstyring på generelt grunnlag, se anbefaling nr. 4. Meldingen skal danne rammeverket for eierstyringen, og er således viktig for å vurdere om kommunene har et grunnlag for å utøve en systematisk og god eierstyring av sine selskaper.

Resch-Knudsen (2011) sier følgende om formålet med en eierskapsmelding:

En eiermelding er ikke ment for å detaljstyre enkeltelskaper, men angi retningslinjer for å sikre forankring av kommunens eierskap i kommunestyret og utøvelsen av dette gjennom det operative eierorganet. En eiermelding bør derfor være prinsipiell og generell, men konkret på enkeltområder spesielt i forhold til roller, ansvar og oppgaver. Den bør angi rutiner for samhandling mellom kommunen som eier og selskapet (politisk) samt kommunen som bestiller og selskapet som tjenesteleverandør (administrativt). Den bør gi en oppskrift for hvordan eierskapet og styringen av dette utføres i denne kommunen, og gjennom det angi rutiner for oppfølging av eierskapet. Den bør også være et oppslagsverk for folkevalgte, medlemmer i det operative eierorganet, styremedlemmer, administrasjonen i kommunen og selskapene samt andre som kan ha interesse av kommunen som eier av selskaper. (s.163 – 164).

I KS anbefaling for god eierstyring (KS 2015) heter det at en eierskapsmelding minimum bør inneholde:

1. Oversikt over kommunens virksomhet som er lagt i selskaper og samarbeid.
2. Politisk styringsgrunnlag gjennom kommunens prinsipper for eierstyring
3. Juridisk styringsgrunnlag knyttet til de ulike selskaps- og samarbeidsformene.
4. Formålsdiskusjon og selskapsstrategi knyttet til de ulike selskapene, herunder styringsdokumentene.
5. Selskapenes samfunnsansvar knyttet til miljø, likestilling, åpenhet, etikk osv.

Telemarksforskning utarbeidet i 2008 en rapport om eierskap – ”Behov og muligheter for politisk styring av selskaper og samarbeid med kommunene” på oppdrag fra Kommunenes Sentralforbund.

Rapporten kommer med noen anbefalinger som kan ha betydning for hvor godt man lykkes i en prosess med å lage eierskapsmeldinger. De trekker bl.a. frem følgende:

- Skill mellom eierskapspolitikk og eierstrategi.
 - Med eierskapspolitikk menes et rammeverk for eierstyring, som det vil være viktig å ha politisk tilslutning til, dvs hvilke overordnede premisser kommunen legger til grunn for forvaltningen av sine selskaper og eierandeler (de krav de setter til seg selv). Dette omfatter bl.a. rutiner for rapportering, samt premisser for valg av styremedlemmer, valg av selskapsorganisering og for utøvelse av eierskap.

- Eierstrategiene er prioriteringer og tiltak overfor det enkelte selskap for å sikre at selskapet ivaretar de målsetninger eierne har.
- Etablér gode rutiner for evaluering og oppfølging.
- Koordinér arbeidet med andre kommuner som er eiere i samme selskaper.

Resch-Knudsen omtaler også eierstrategier i sin bok "Kommunalt eierskap – roller, styring og strategier (kommuneforlaget 2011). Der heter følgende på side 92:

"(...)det er viktig for kommuner å ha en åpen og uttrykt eierstrategi for sitt eierskap i ulike selskaper. (...)Strategien skal inneholde prioriteringer, tiltak og resultatkrav kommunen ønsker for det enkelte selskap, slik at selskapet vet hva de må gjøre for å ivareta eiernes målsetting med sitt eierskap. I selskaper med flere eiere er det kompliserende for selskapet om eierne har ulike mål med sitt eierskap."

Resch-Knudsen (2011) skriver videre om eierstrategier:

"Kommunen bør i forhold til hvert enkelt selskap avklare sitt ståsted og definere sine forventninger. Det mest sentrale dokumentet i denne sammenheng er selskapsavtalen, og da primært gjennom formuleringen av formålsparagrafen. I tillegg bør det utarbeides eierstrategier for det enkelte selskap, gjerne nedfelt i kommunenes Eiermelding. (...) Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier: Hva vil vi med eierskapet til dette selskapet?"

Det at eierne har definert klart ett formål og klare rammer for selskapet i selskapsavtalen er svært viktig, og det er dette som er med på å danne rammen for de eierstrategier som legges for selskapet.

En god eierskapsmelding vil sikre et grunnlag for nødvendig styringssignaler til selskapene og tydeliggjøre de folkevalgtes ansvar. Den vil også bidra til å skaffe oversikt over den samlede kommunale virksomhet og bidra til mer åpenhet overfor omverdenen.

Internt i kommunen må det også være gode rutiner for hvordan saker relatert til selskapene skal forankres/behandles. Forskning⁵ har vist at administrasjonen har en viktig støttefunksjon for at de folkevalgte skal kunne ivareta sin rolle på en god måte. Mange kommuner har derfor en funksjon som eierstyringssekretariat som skal sørge for at sakene blir forberedt og underlagt de nødvendige behandlinger i kommunen f.eks. slik at det kan gis instruks til kommunenes representant til generalforsamling/representantskapsmøte, eller for at en sak om endring av selskapsavtalen undergis nødvendig koordinering og blir lagt frem for kommunestyret.

Oppsummering:

- Kommune må ha en Eiermelding som tilfredsstillende grunnleggende krav til innhold
- Det må fremgå en eierstrategi for hvert enkelt selskap
- Kommunen må ha gode rutiner internt for hvordan de skal håndtere saker relatert til utøvelsen av sitt eierskap

⁵ NIBR-rapport 2015:1 Kommunale selskaper og folkevalgt styring gjennom kommunalt eierskap

4 NÆRMERE OM MILJØHUSET GNISTEN A/S

4.1 Miljøhuset Gnisten AS

Miljøhuset Gnisten A/S er et aksjeselskap som erstattet og viderefører (28.11.2009) virksomheten i tidligere Nittedal ASVO A/S. Selskapet er heleid av Nittedal kommune. Nittedal ASVO A/S ble i sin tid stiftet 30.05.1994.

Gnisten AS tilbyr tilrettelagte arbeidsoppgaver til personer med særlig usikre yrkesmessige forutsetninger og til personer det ikke er utsikt til bedring av inntekts- og arbeidsevne, og med behov for tett og bred oppfølging. Selskapet skal tilpasse arbeidsoppgaver og gi opplæring til personer med nedsatt arbeidsevne med særskilt behov for bistand. Formålet er å bidra til å kvalifisere og utvikle ressurser hos den enkelt.

Gnisten AS er tiltaksarrangør for NAV med 4 typer tiltak:

- VTA - "Varig tilrettelagt arbeid"
- APS - "Arbeidspraksis i skjermet virksomhet"
- Avklaring av arbeidsevne
- Arbeid med bistand

Selskapet baserer seg på egenproduksjon av varer for salg, delproduksjon til lokal og regional industri, samt tjenesteyting. Bedriften konkurrerer på like vilkår som andre leverandører i markedet. Ved siden av dette skal selskapet drive voksenopplæring i norsk og samfunnsfag med arbeidstrening for minoritetsspråklige.

Miljøhuset Gnisten A/S har også et heleid datterselskap Gnistregn A/S som er et autorisert regnskapsbyrå, se nærmere om dette under punkt 4.3. Begge selskapene er lokalisert i Gamle Glitrevei 9-11 i Hakadal.

Miljøhuset Gnistens A/S har følgende verdigrunnlag:

Alle har muligheter

Alle kan noe

Alle er like mye verdt

Bedriften er EQUASS sertifisert. EQUASS er et europeisk system for kvalitetssikring av velferdstjenester med ekstern revisjon og sertifisering. Det gir tjenesteleverandører i velferdssektoren anledning til å sikre kvaliteten av tjenestene overfor brukere og andre samarbeidspartnere.

Styret består av følgende personer;

Lene Mürer	leder
Torgun Thorkildsen	
Arne Brovold	
Svein Rosseland	
Maria Elisabeth Prestø	
Marit Henriksen	ansattes representant
Helene Bech	personlig vara ansattes representant
Liv Lillegraven	vara
Stein-Erik Rønningen	vara
Aaste Føllesdal Bråthen	daglig leder/sekretær

4.2 Gnistregn A/S

Gnistregn AS er datterselskap av Miljøhuset Gnisten AS og ble stiftet 1/8-2011, og tilbyr tjenester innenfor regnskapsføring. Årsaken til at det er opprettet som et datterselskap (eget A/S) er krav fra Finanstilsynet om selvstendighet for å gi autorisasjon til å tilby regnskapstjenester. Ved siden av å yte regnskapstjenester til eksterne, yter Gnistregn A/S både økonomitjenester for Miljøhuset Gnisten A/S og er også lærested for de som skal/vil lære regnskapsføring. Selskapet er medlem av bransjeorganisasjonen NARF (Norges Autoriserte Regnskapsførers Forening).

Selskapets formål var i utgangspunktet å utgjøre Miljøhusets økonomi- og regnskapsfunksjon. I tillegg har det også vært i stand til å tilby tilrettelagte arbeidsoppgaver til personer som trenger individuell opplæring og tilrettelegging i regnskapsføring.

Selskapet er foruten Aksjeloven og underlagt lover og forskrifter som har aktualitet for utøvelse av regnskapsføreryrket, herunder:

- Regnskapsførerloven, (lov 18. juni 1993 nr. 109)
- Regnskapsførerforskriften (forskrift 8. februar 1999 nr. 196)
- God regnskapsføringsskikk (utarbeidet av NARF og Økonomiforbundet)
- Forskrift om risikostyring og internkontroll (forskrift 22. september 2008)
- Hvitvaskingsloven m/tilhørende forskrift (lov 6. mars 2009 nr.11 og forskrift 13. mars 2009 nr. 2302)
- Finanstilsynets rundskriv 8/2009 om plikter etter hvitvaskingslovgivningen

Omsetning og resultater har vært beskjedne i gjennom de årene selskapet har eksistert. Selskapets styre består av følgende personer:

Aaste Føllesdal Bråthen	leder
Randi Larsen	vara

5 EIERMELDNING – RAMMEVILKÅR FOR EIERSTYRING

5.1 Innledning

I dette kapittelet besvares problemstilling nummer 1a:

Problemstilling 1:

Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

- a. Har kommunen etablert gode rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?

Under dette punktet skal vi se nærmere på kommunens eiermelding. Denne setter blant annet den generelle rammen for kommunenes eierstyring, og gjelder derfor også for eierstyringen av Miljøhuset Gnisten AS.

Til grunn for revisjonens vurderinger legges KS-anbefaling nr. 4:

Kommunestyrene bør hvert år fastsette overordnede prinsipper for sitt eierskap ved å utarbeide eierskapsmeldinger for alle sine selskaper:

5.2 Kommunens eiermelding

Nittedal kommunes eiermelding fra 2013 ble oppdatert pr. 01.01.2014, og forelagt kommunestyret som sak 5/14 i møte 27.01.2014. I vedtaket fra kommunestyret heter det følgende:

Eiermelding 2013 tas til orientering.

2. Et eierstyringsmøte /seminar for formannskapet (eierutvalget) gjennomføres minimum en gang i året. Rådmannen innkaller til et slikt møte / seminar i løpet av 1.halvår 2014 for å drøfte eierstyring i de interkommunale samarbeidene og selskapene som Nittedal kommune deltar i.
3. Opplæring i eierstyring for formannskapet (eierutvalget) og styremedlemmer som representerer Nittedal kommune gjennomføres etter hvert valg, og ellers ved behov. Dette for å styrke kunnskapen om eierstyring, samt legge gode strategier for Nittedal kommune sitt eierskap.
4. Styremedlemmer som representerer Nittedal kommune kalles inn til konsultasjoner etter eierstyringsmøter i formannskapet, for å få de nødvendige føringer og begrunnelser for forslag, anbefalinger og stemmegiving.
5. Styremedlemmer som representerer Nittedal kommune skal være registrert i styrevervregisteret.

Revisjonens gjennomgang viser at meldingen i all hovedsak omhandler og regulerer de tema som KS Eierforum anbefaler for Eiermeldinger.

Meldingen er delt i to hoveddeler – en del som regulerer prinsippene for Eierstyring og en del med oversikt over selskapene kommunen eier hvor konkrete rammer for de respektive selskapene fremgår (Eierstrategier). Under meldingens del I om Eierskapsprinsipper er det satt opp åtte overordnede prinsipper for Eierstyring i kommunen:

- Riktig selskapsform med tanke på selskapets virksomhet og behov for Eierstyring
- Eierskapet skal fremme samfunnsansvarlig forretningsdrift og bærekraftig samfunnsutvikling
- Det skal være åpenhet knyttet til kommunens eierskap og selskapenes virksomhet, og mer offentlighet skal praktiseres så langt det er mulig
- Kommunen fremmer sine Eierinteresser gjennom selskapets Eierorgan; representantskap i IKS og generalforsamling i aksjeselskap
- Som Eier skal kommunen gi klare og langsiktige mål for selskapene og bidra til at de har stabile rammebetingelser for sin virksomhet. Selskapenes styre er ansvarlig for realisering av målene
- Selskapet skal i utgangspunktet drives etter samme prinsipper som kommunens egen virksomhet
- Som Eier forventer kommunen at selskapenes styre har en aktiv rolle med hensyn til service, kontroll, strategi og ressursituasjon og at de følger opp Eierkommunenes styringssignaler
- Styret i alle selskap skal se til at selskapet utarbeider og følger opp etiske retningslinjer
- Styret i alle selskap forventes å integrere samfunnsansvar i forretningsdriften.

Det kommer videre frem at kommunen har definert roller og ansvar for politikere og administrasjon (s. 11). Det er også utarbeidet et eget kapittel om retningslinjer for kommunens aktive Eierstyring (s. 13).

I del II av eiermeldingen, gis en oversikt over alle selskapene kommunene eier med tilhørende spesifikke rammer, herunder for Miljøhuset Gnisten AS heter det:

Miljøhuset Gnisten AS	
Formål	Å tilby tilrettelagte arbeidsoppgaver til personer med usikre yrkesmessige forutsetninger med behov for tett og bred oppfølging
Etablert	Mai 1994 (som aksjeselskap)
Forretningskontor	Gamle Glitre vei 9 - 11 1484 Hakadal
Aksjekapital	100.000,- Nittedal kommune eier 100 prosent av aksjene
Hovedrammer for virksomheten	Aksjeloven, vedtektene for selskapet.
Datterselskaper	Miljøhuset Gnisten AS eier 100% av aksjene i Gnistregn AS
Ansvar	Begrenset ansvar for selskapsgjelden inntil det beløp som de har tegnet eller kjøpt aksjer for.
Generalforsamlingen	Formannskapet
Styret	6 medlemmer hvorav en styreleder
Adresse:	Gamle Glitre vei 9 1484 Hakadal

6 HVORDAN PRAKTISERES EIERSTYRINGEN FOR MILJØHUSET GNISTEN AS?

6.1 Innledning

I dette kapitlet ser vi nærmere på hvordan prinsippene i eierstyringen som følger av KS anbefalingene, samt kommunenes Eiermelding, er fulgt opp i praksis.

Kapitlet svarer på problemstilling nr. 1b.

Problemstilling 1:

Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

b. Følges rutinene opp og utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Funnene i dette kapitlet bygger på gjennomgang av protokoller fra generalforsamling, styremøter og utvalgs- og kommunestyremøter, samt intervjudata og opplysninger fra eierrepresentanten på generalforsamling (ordfører) i spørreundersøkelse fra revisjonen.

Valg av selskapsform og en vurdering av om valgt selskapsform er riktig for de oppgaver/funksjon et selskaps skal løse/fylle, er ofte et sentralt tema i eierstyringen. For arbeidsmarkedsbedrifter er selskapsformen bestemt i forskrift om arbeidsmarkedstiltak § 10-3 til å være aksjeselskap, og derfor vil spørsmål rundt valg av selskapsform ikke være aktuelle i denne selskapskontrollen.

Sentrale eierstyringsformer er også formålsbestemmelser i vedtektene, eierstrategier og hvordan dette er fulgt opp i selskapets drift og selskapsstrategi. Data fra spørreundersøkelsen til eier gir også et innblikk i hvordan eierstyringen av selskapet følges opp.

6.2 Eierstrategi

Eierstrategi er et utgangspunkt viktig utgangspunkt for eierne til å definere hvordan eierskapet skal utøves. Det er de siste år blitt vanlig å definere eierstrategien i kommunens Eiermelding. Foruten strategi for det enkelte selskap er det også vanlig å innta kommunens generelle rammer for eierstyring i Eiermeldingen, se behandling av dette over i kapittel 5.

Nittedal kommune har i Eiermeldingen utarbeidet et spesifikt formål, sentrale lovskrav, krav til aksjekapital, antall styremedlemmer etc for selskapet. Dette viser etter revisjonens syn at kommunen har definert konkrete strategiske rammer for oppfølging av selskapet.

6.3 Selskapsavtale og selskapsstrategi

Vedtektene har følgende formålsbestemmelse:

Tilby tilrettelagte arbeidsoppgaver til personer med særlig usikre yrkesmessige forutsetninger og til personer det ikke er utsikt til bedring av inntekts- og arbeidsevne, og med behov for tett og bred oppfølging. Selskapet baserer seg på egenproduksjon av varer for salg, delproduksjon til lokal og regional industri, samt tjenesteyting. Selskapet skal tilpasse arbeidsoppgaver og gi opplæring til personer med nedsatt arbeidsevne med særskilt behov for bistand. Formålet er å bidra til å kvalifisere og utvikle ressurser hos den enkelte. Ved siden av dette skal selskapet drive voksenopplæring i norsk og samfunnsfag med arbeidstrening, for minoritetsspråklige.

Vedtektene ble sist revidert på ekstraordinær generalforsamling 28.11.2009

Fra vedtektene fremgår det at eierne har fastsatt konkret mål for hva selskapet skal oppnå (tilby tilrettelagte arbeidsoppgaver), hvordan de skal nå målet (salg og produksjon av varer, samt tjenesteyting) og hvem oppgavene skal tilbys (personer med nedsatt arbeidsevne og med særskilte behov).

Vedtektene sammenholdt med Eiermeldingens konkrete rammer for oppfølging av selskapet bekrefter at det er etablert en Eierstrategi for virksomheten.

6.4 Øvrige Eierforhold

I dette punktet bygger revisjonen undersøkelser i hovedsak på spørsmålene som ble rettet til Eier og styret, samt intervju med daglig leder i en spørreundersøkelse.

6.4.1 *Opplæring av de folkevalgte Eierrepresentanter*

Eier har bekreftet at kommunen har etablert obligatorisk opplæring for sine Eierrepresentanter og at denne har vært nyttig for utøvelsen av rollen.

6.4.2 *Om valg til styret, styreinstruks og styreevaluering*

Eier er kjent med at det er etablert kriterier for valg og sammensetning av styret. Dette fremgår også av Eiermeldingen.

Det gjennomføres ikke evaluering av styrets arbeid. Eier bekrefter at det er utarbeidet styreinstruks, men er ikke kjent med hvorvidt denne etterleves. Styret har bekreftet at det er utarbeidet retningslinjer fra Eier for deres arbeid.

Det følger av KS anbefaling nr. 12 at styrets arbeid bør evalueres. Når det ikke gjøres kan det utgjøre en begrensning for muligheten til å avdekke mulige svakheter ved det løpende styrearbeidet. Videre vil en oppfølging av styreinstruksen sikre at eiers formål etterleves.

På spørsmål om det er utarbeidet strategi for selskapet bekreftet både eier og styret dette. Selskapets strategidokument for perioden 2015-2024 ble først vedtatt på styremøtet 28.4.2014 og gjennomgått på nytt og vedtatt på styremøte 08.09.2015.

6.4.3 Instruks til daglig leder, etikkreglement m.m.

Det er ikke utarbeidet egen særskilt instruks for daglig leder. Hun forholder seg imidlertid til arbeidsavtalen hvor rammene for stillingen er beskrevet.

Fra styrets side følges daglig leder opp gjennom de rammer som er lagt i ansettelsesavtalen, gjennom skriftlig rapportering og gjennom løpende uformell kontakt med styreleder.

Det ble vedtatt etiske retningslinjer for selskapet, og disse er også presentert på virksomhetens hjemmeside.

6.4.4 Rapportering og eieroppfølging ut over generalforsamling

Her fremgår det fra besvarelsene at eier mottar informasjon fra daglig leder og regnskapsrapportering utover ordinær generalforsamling.

6.5 Nærmere om etableringen av datterselskapet Gnistregn AS

Dette delkapittelet besvarer problemstilling nr 2

Hadde etableringen av datterselskapet Gnistregn AS tilstrekkelig forankring?

6.5.1 Bakgrunn for etableringen

Selskapet hadde inntil 2011 benyttet arbeidsmarkedsbedriften Norasonde AS som ekstern leverandør av regnskapstjenester. På dette tidspunktet besluttet imidlertid selskapet å føre regnskapene selv organisert under virksomhetens økonomifunksjon. Dette skulle blant annet forenkle anvisning av fakturaer og utgjøre en innsparing på regnskapsutgiftene. Grunnet formaliakrav til organisering av autorisert regnskapsføring måtte dette legges til et eget aksjeselskap. For å etterleve kravet etablerte man derfor Gnistregn AS som ble registrert stiftet i foretaksregisteret 3. august 2011.

6.5.2 Forankringen hos eiere og styret

Organiseringen av intern regnskapsfunksjon inngikk i selskapets årsplan vedtatt på styremøte 10. mars 2011. At beslutningen om etablering av Gnistregn AS hadde forankring i styret og hos eier

bekreftes også av disse i deres respektive tilbakemelding til revisjonen. Også etterfølgende protokoller i selskapet bekrefter at styret var innforstått med etablering av Gnistregn AS.

7 ØKONOMISK UTVIKLING

7.1 Miljøhuset Gnisten AS

Tabellen nedenfor viser selskapets økonomiske utvikling de 3 siste årene.

Det presiseres at eierskapskontrollen ikke i utgangspunktet omfatter en økonomisk analyse. Nedenfor følger imidlertid til orientering et overordnet bilde av selskapets regnskaper.

Årsregnskapene viser tre år med overskudd som for 2014 var kr 63 000,-. Dette er lavt i forhold til 2013 med kr 1 008 000 og 2012 med kr 805 000. Stort overskudd er heller ikke et av primærmålene for denne type selskaper, ettersom det i vedtektene fastslås at det ikke skal tas ut utbytte fra. Totalrentabiliteten som var på 0,9 % for 2014 viser en vesentlig nedgang i forhold til foregående år. Dette skyldes i hovedsak en økning i lønnsutgifter fra 2013 til 2014 med kr 1 959 000 mens driftsinntektene hadde en økning med kr 910 000. Økningen i lønnsutgifter refererer seg til bytte av pensjonsleverandør og dobbel premiebetaling.

Overskuddene er årlig ført til egenkapitalen som var kr 6 037 000,- pr 31.12.2014. Dette gir en egenkapitalprosent på 65,7 % som anses som solid for denne type virksomhet. Forholdet mellom gjeld og egenkapital har vist en gradvis bedring fra 2012.

Likviditeten i selskapet gir uttrykk av å være meget tilfredsstillende med et forholdstall på 3,55 (2014). Dette indikerer forholdet mellom kortsiktig gjeld og omløpsmidlene i selskapet. Forholdstallet bør være > 1 for at selskapet skal kunne betjene sin kortsiktige gjeld. I dette tilfellet vil selskapet ha midler til å nedbetale sin gjeld i overkant av tre ganger med den likviditetsbasen de besitter.

Nøkkeltall:	2014	2013	2012
Aksjekapital	100 000	100 000	100 000
Opptjent kapital	5 937 000	5 874 000	4 866 000
Sum kapital	6 037 000	5 974 000	4 966 000
Aksjefordeling i %			
Nittedal kommune	100,0%	100,0%	100,0%
Resultat:			
Driftsinntekter	19 857 000	18 947 000	18 323 000
Driftsresultat	71 000	989 000	713 000
Resultatgrad	0,4	5,2	3,9
Årsresultat (inkl finans)	63 000	1 008 000	805 000
Kapitalforhold			
Totalkapital	9 194 000	8 983 000	8 584 000
Egenkapital	6 037 000	5 974 000	40 790 000

Samlet gjeld	3 158 000	3 009 000	3 618 000
Egenkapitalprosent	65,7	66,5	57,9
Likviditetsgrad	3,55	3,60	2,72

Definisjoner

Resultatgrad = *Driftsresultat/driftsinntekter*100*

Likviditetsgrad = *Omløpsmidler/kortsiktig gjeld*

Egenkapitalprosent = *Egenkapital/totalkapital*100*

Selskapets aksjekapital er innskudd fra eierkommunen.

7.2 Gnistregn AS

Omsetning og resultater har vært beskjedne i gjennom de årene selskapet har eksistert. For 2015 antydes det både høyere omsetning og bedre resultat. Likviditeten i selskapet er god og selskapet er solid. Resultatene er som nevnt svake.

Etter revisjonens syn indikerer tallene bakgrunnen for etableringen av selskapet som var å skille ut selskapets økonomifunksjon.

Nøkkeltall:	2014	2013	2012
Aksjekapital	100 000	100 000	100 000
Opptjent kapital	-1 000	- 1 000	- 1 000
Sum kapital	99 000	99 000	99 000
Aksjefordeling i %			
Miljøhuset Gnisten A/S	100,0%	100,0%	100,0%
Resultat:			
Driftsinntekter	366 000	277 000	63 000
Driftsresultat	0	0	-1 000
Resultatgrad	0	0	- 1,6
Årsresultat (inkl finans)	0	0	-1 000
Kapitalforhold			
Totalkapital	486 000	404 000	119 000
Egenkapital	99 000	99 000	99 000
Samlet gjeld	387 000	305 000	20 000
Egenkapitalprosent	20,4	24,5	83,2
Likviditetsgrad	1,26	1,32	5,95

8 ANDRE VIKTIGE FORHOLD VED SELSKAPET OG DRIFTEN

Denne delen bygger i hovedsak på informasjon mottatt i møte med daglig leder Aaste Føllesdal Bråthen 11.11.2015.

8.1 Formidling av eiernes styringssignaler og eierstrategi til administrasjonen

Styringssignaler og strategier for virksomheten formidles via styret.

Når det gjelder valg og sammensetning av styret opplyser daglig leder at Nittedal kommune ønsker at styret skal settes sammen med utgangspunkt i kompetanse som et sentralt kriterie, slik det fremgår av eiermeldingen.

Daglig leder gir uttrykk for at formålsbestemmelsen er god og tydelig og at selskapet opererer i tråd med denne.

8.2 Selskapsforhold

Styret har vedtatt at selskapet skal følge reglene om offentlige anskaffelser, selv om de i utgangspunktet ikke anser seg underlagt disse.

Selskapet har ingen låneforpliktelser og finansierer driften med egenkapital.

8.3 Organisasjon

Selskapet har ingen uavklarte ansettelsesforhold eller pågående arbeidstvister med sine ansatte.

Det er ingen bonusordninger for de ansatte.

8.4 Forpliktelser vis a vis offentlige instanser og juridiske forhold

Selskapet har ingen misligholdte forpliktelser, herunder pengekrav eller pålegg eller forpliktelser relatert til sertifisering eller lovpålegg mot offentlige myndigheter.

Det er ingen pågående tvister med samarbeidspartnere eller andre relatert til virksomheten.

8.5 Framtidsutsikter

Avgjørende for å sikre fremtidig drift på dagens nivå er å vinne konkurranseutsatte oppdrag og beholde oppdragene fra de største eksisterende kundene, herunder Nittedal kommune, NAV og ROAF.

For å lykkes på lengre sikt er det viktig at selskapet er i stand til å møte konkurransen i markedet for arbeidsrettede tiltak som nylig er åpnet for alle aktører.

9 REVISJONENS SAMLEDE VURDERINGER OG ANBEFALINGER

9.1 Oppsummering

Nedenfor følger en oversikt som oppsummerer revisjonens funn og som kvitterer disse ut opp om de aktuelle anbefalinger om god eierstyring fra KS, se nærmere om disse under kapittel 3.

Nr	Anbefaling	Selskap Miljøhuset Gnisten AS	Eierkommune	Kommentar
1	Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte		Ja	
2	Vurdering og valg av selskapsform		Ja	
3	Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet		N/A	
4	Utarbeidelse av eierskapsmeldinger		Ja	Eiermeldingen er sist oppdatert i 2014. Det er etablert rutiner for oppdatering av eiermeldingen hvert annet år.
5	Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter	Ja (selskapsstrategi)	Ja	
6	Gjennomføring av eiermøter		Ja	Det er ikke etablert rutine for eiermøter, men det er løpende rapportering om sentrale saker og regnskapsrapportering til eier.
7	Sammensetning og funksjon av eierorgan		Nei	Kun en eier
8	Gjennomføring av generalforsamlinger og		Ja	

Nr	Anbefaling	Selskap Miljøhuset Gnisten AS	Eierkommune	Kommentar
	representantskapsmøter			
9	Sammensetningen av styret. Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor		Ja	
10	Valgkomité for styreutnevning i aksjeselskap og interkommunale selskap		IA	
11	Kjønnsmessig balanse i styrene.		Ja	
12	Rutiner for å sikre riktig kompetanse i selskapsstyrene		Nei	Krav til kompetanse fremgår av eiermelding, men det gjennomføres ikke evaluering. Videre er det ikke etablert rutiner for oppfølging av styreinstruks
13	Styresammensetning i konsernmodell		IA	
14	Oppnevning av vararepresentanter		Ja	
15	Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene		Ja	
16	Godtgjøring av styrevert		Ja	
17	Registrering av styrevert		Nei	Se også kommunestyrets vedtak gjengitt under kapittel 5
18	Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter	JA		
19	Utarbeidelse av etiske retningslinjer		Ja	

Nr	Anbefaling	Selskap Miljøhuset Gnisten AS	Eierkommune	Kommentar
20	Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak.		IA	
21	Utøvelse av tilsyn og kontroll			

IA= ikke aktuelt

9.2 Vurderinger

Problemstilling 1:

Fører kommunen kontroll med sine eierinteresser?

- Har eierkommunen etablert gode rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
- Følges rutinene opp og utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?

Om problemstilling 1 a.

Revisjonens undersøkelser viser i all hovedsak at eierstyringen av selskapet er tilfredsstillende. Det er etablert eiermelding med generelle eierstyringsprinsipper samt spesifikke rammer for selskapet. Eiermeldingen er sist oppdatert og forelagt kommunestyret i 2014.

Om problemstilling 1 b.

Våre undersøkelser viser også her at eierne følger opp sine eierinteresser i tråd med føringer fra eier, lovpålagte krav og normer for god eierstyring. Nedenfor følger imidlertid noen kommentarer knyttet til enkelte funn.

Våre undersøkelser har ikke avdekket forhold som tilsier at selskapet ikke etterlever formålsbestemmelsen i vedtektene.

Det er ikke etablert rutiner for evaluering og kompetansevurdering av styret eller rutiner for oppfølging av styreinstruks. Dette er ikke i samsvar med KS anbefaling nr. 12.

Selskapets styre er ikke registrert i styrevervregisteret. Dette er ikke i samsvar med KS anbefaling nr. 17 og kommunestyrets eget vedtak av 27.01.2014.

Problemstilling 2:

Hadde etableringen av datterselskapet Gnistregn AS forankring hos eierne?

Når det gjelder etableringen av datterselskapet Gnistregn AS er det ikke avdekket forhold som tilsier at beslutningen om opprettelse ikke hadde forankring i styret eller hos eier.

Under enhver omstendighet kan det settes spørsmålstegn ved om etableringen av Gnistregn AS påkrevde forankring hos eiere. Det dreide seg om en investering på kr 100.000 utløst av formaliakrav til organisering av økonomifunksjon.

ANBEFALINGER

På bakgrunn av den gjennomførte undersøkelsen anbefaler revisjonen i tråd med KS anbefalinger for god eierstyring:

- Det etableres rutiner for evaluering av styret og oppfølging av styreinstruks
- Selskapets styre registreres i styrevervregisteret

Jessheim, 15.12.2015

Oddny Ruud Nordvik
avdelingsleder forvaltningsrevisjon og selskapskontroll

Øyvind Schage Førde
advokat

VEDLEGG

Spørreskjema til eier og styret